

Εκπαιδευτικός οδηγός περιβαλλοντικής προστασίας.

ΕΠΙΜΕΕΙΑ:
ΣΟΦΙΑ ΧΑΝΙΩΤΗ,
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΟΣ

Σχετικά με τον οδηγό

Ο εκπαιδευτικός οδηγός δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος StoryTelling Kimolos – No Plastic on Kimolos.

Το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από τον οργανισμό Cyclades Preservation Fund και υλοποιήθηκε από τον οργανισμό Cyclades Unified.

Μέρος του προγράμματος αποτελεί η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για την πλαστική ρύπανση μέσα από βιωματικές δράσεις και εκπαιδευτικά εργαστήρια, που έχουν ως στόχο την κατανόηση των επιπτώσεων της στο περιβάλλον και την καθημερινότητά μας.

Ο οργανισμός Cyclades Unified, σε συνεργασία με την κα Σοφία Χανιώτη, έχει ήδη δημιουργήσει ενημερωτικά βίντεο σχετικά με την πλαστική ρύπανση, απευθυνόμενα στο ευρύ κοινό και συνεχίζει αυτή την προσπάθεια με τον παρόντα εκπαιδευτικό οδηγό.

Ο οδηγός παρουσιάζει βασικές αρχές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και προτείνει ένα απλό εργαστήριο, μέσα από το οποίο τα παιδιά μπορούν να κατανοήσουν βιωματικά το φαινόμενο της πλαστικής ρύπανσης και να αναπτύξουν οικολογική συνείδηση.

Εκπαιδευτικός Οδηγός περιβαλλοντικής προστασίας.

Επιμέλεια: Σοφία Χανιώτη

Περιβαλλοντολόγος

Την επιμέλεια του κειμένου έχει η κα Σοφία Χανιώτη, περιβαλλοντολόγος με εμπειρία στην περιβαλλοντική εκπαίδευση σε παιδιά και ενήλικες. Περισσότερες πληροφορίες για τις δράσεις και τις προτάσεις εκπαιδευτικού υλικού μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα της: www.4env.gr

Ο οργανισμός Cyclades Unified στηρίζει δράσεις που σχετίζονται με την πολιτιστική ταυτότητα των Κυκλάδων, την εκπαίδευση μέσω της αφήγησης ως εργαλείο καταγραφής της μνήμης και του πολιτισμού των Κυκλάδων. Στόχος του είναι να αναδείξει την παράδοση και τις πρακτικές που, μέσα από τη αναβίωση, θα αποτελέσουν τον συνδετικό κρίκο με τους νέους και τους επισκέπτες των νησιών, για να επιτευχθεί η αειφορία για τα χρόνια που έρχονται. Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε: <https://cycladesunified.com>

Ο οδηγός χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη του οργανισμού Cyclades Preservation Fund
Ενημερωθείτε για τις δράσεις του στο:
<https://https://cycladespreservationfund.org>

Περιεχόμενα

- 1** Περιβαλλοντική Εκπαίδευση με Προσέγγιση Επίλυσης Προβλημάτων
- 2** Ας ξεκινήσουμε να παρατηρούμε γύρω μας
- 3** Εκπαιδευτικός Οδηγός: «Από τα Πλαστικά στα Μικροπλαστικά
- 4** Υλικά
- 5** Βήματα δραστηριότητας
- 6** Αναστοχασμός
- 7** Επέκταση – Δημιουργικές Δράσεις
- 8** Μέρη της Υδρόσφαιρας

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση με Προσέγγιση Επίλυσης Προβλημάτων

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι πιο αποτελεσματική όταν δεν περιορίζεται στη μετάδοση γνώσεων, αλλά ενεργοποιεί τους μαθητές να αναγνωρίζουν προβλήματα, να προτείνουν λύσεις και να τις δοκιμάζουν στην πράξη.

Έτσι αναπτύσσουν κριτική σκέψη, δημιουργικότητα και υπευθυνότητα, ενώ συμβάλλουν πραγματικά στη βελτίωση του σχολείου και της κοινότητάς τους. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι να καθοδηγεί και να ενθαρρύνει τους μαθητές να πάρουν πρωτοβουλία.

Είπαν:

Η Γη έχει επιδερμίδα και
αυτή η επιδερμίδα έχει
ασθένειες.

Μια από αυτές τις
ασθένειες λέγεται
«άνθρωπος».

Φρήντριχ Νίτσε
1844- 1900

Ας ξεκινήσουμε να παρατηρούμε γύρω μας

Βήμα 1: Παρατήρηση

Οι μαθητές ξεκινούν παρατηρώντας το περιβάλλον γύρω τους — την τάξη, την αυλή, την καντίνα ή τη γειτονιά. Προσπαθούν να εντοπίσουν προβλήματα που συχνά αγνοούμε, όπως σκουπίδια, βρύσες που στάζουν ή φώτα που μένουν ανοιχτά.

Βήμα 2: Εντοπισμός Προβλήματος

Από όσα παρατηρήθηκαν, οι μαθητές επιλέγουν ένα συγκεκριμένο πρόβλημα.

Ρωτούν:

- Πού ακριβώς συμβαίνει;
- Ποιους επηρεάζει;
- Ποια είναι τα αίτια;

Μπορούν να μετρήσουν, να παρατηρήσουν ή να κάνουν μικρές έρευνες (π.χ. πόσες πλαστικές φιάλες πετιούνται καθημερινά).

Ας ξεκινήσουμε να παρατηρούμε γύρω μας

Βήμα 3: Πρόταση Λύσεων

Στη συνέχεια, οι μαθητές προτείνουν ιδέες για λύσεις — χωρίς περιορισμούς στην αρχή.

Με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, ξεχωρίζουν:

Άμεσες λύσεις (π.χ. σήματα υπενθύμισης για τα φώτα).

Μακροπρόθεσμες λύσεις (π.χ. τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης ή ηλιακών πάνελ).

Στόχος είναι να καταλάβουν ότι πάντα υπάρχουν επιλογές και μπορούν να δράσουν.

Ας ξεκινήσουμε να παρατηρούμε γύρω μας

Βήμα 4: Δοκιμή Λύσεων

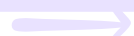

Οι προτεινόμενες λύσεις εφαρμόζονται δοκιμαστικά για 2-4 εβδομάδες.
Οι μαθητές αναλαμβάνουν δράση — για παράδειγμα, προωθούν τη χρήση παγουριών αντί για πλαστικά μπουκάλια — και παρατηρούν αν η κατάσταση βελτιώνεται.

Βήμα 5: Παρακολούθηση και Αξιολόγηση

Κατά τη διάρκεια της δράσης, οι μαθητές μετρούν και καταγράφουν αποτελέσματα (π.χ. λιγότερα σκουπίδια ή λιγότερη κατανάλωση νερού).
Η αξιολόγηση δεν αφορά την επιτυχία ή την αποτυχία, αλλά το τι μάθαμε από την εμπειρία.

Ας ξεκινήσουμε να παρατηρούμε γύρω μας

Βήμα 7: Μοιραζόμαστε τα Αποτελέσματα

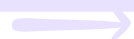
Οι μαθητές παρουσιάζουν τα αποτελέσματα με αφίσες, παρουσιάσεις ή βίντεο.
Ο εορτασμός των επιτευγμάτων — ακόμα και μικρών — ενισχύει την αυτοπεποίθηση και εμπνέει κι άλλους να συμμετέχουν.

Βήμα 8: Νέα Προβλήματα – Νέες Δράσεις

Η διαδικασία συνεχίζεται με νέα περιβαλλοντικά ζητήματα.

Έτσι, το σχολείο μετατρέπεται σε ένα εργαστήριο βιωσιμότητας, όπου οι μαθητές μαθαίνουν μέσα από δράση πώς να προστατεύουν το περιβάλλον.

Εκπαιδευτικός Οδηγός: «Από τα
Πλαστικά στα Μικροπλαστικά –
Το Ταξίδι της Ρύπανσης στη Θάλασσα»

Στόχοι

- Να κατανοήσουν οι μαθητές την έννοια της πλαστικής ρύπανσης και των μικροπλαστικών.
- Να διερευνήσουν πώς οι ανθρώπινες δραστηριότητες επηρεάζουν τις θάλασσες και τη θαλάσσια ζωή.
- Να ενισχυθούν δεξιότητες παρατήρησης, κριτικής σκέψης και επίλυσης προβλημάτων σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα.
- Να εμπνευστούν οι μαθητές για δημιουργικές δράσεις με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος.

Υλικά

Διαφανή ποτήρια ή βάζα

Βαθύ τάπερ ή λεκάνη για τη δημιουργία
θάλασσας

Καλαμάκια, καπάκια, μικρά πλαστικά
αντικείμενα, υλικά από συσκευασίες

Ψαλίδια

Παιχνίδια ζωάκια της θάλασσας

Βήματα Δραστηριότητας

Το Ιδανικό Οικοσύστημα

- Δείξτε φωτογραφίες από υγιείς ωκεανούς και ζώα που ζουν εκεί.
- Εξηγήστε ότι αυτή είναι η θάλασσα πριν την ανθρώπινη επέμβαση.
- Ζητήστε από τα παιδιά να φανταστούν ότι δημιουργούν τη δική τους «θάλασσα» μέσα στο μεγάλο δοχείο με καθαρό νερό.

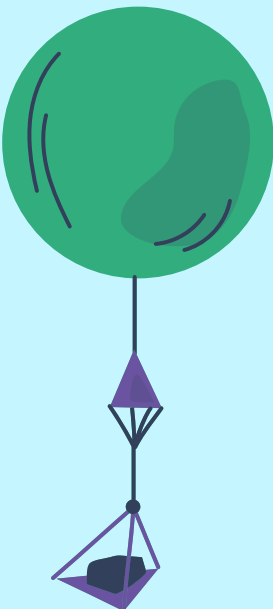

Προσθέτουμε Σκουπίδια

- Ρίξτε μεγάλα κομμάτια σκουπιδιών (π.χ. ποτήρια, καλαμάκια, χαρτιά) στη «θάλασσα».
- Πάρτε νέο δείγμα νερού και παρατηρήστε τη διαφορά.

Συζήτηση:

- «Τι άλλαξε; Πώς θα επηρεαστούν τα ψάρια ή οι χελώνες;»
- Σκουπίδια Μεσαίου Μεγέθους
- Κόψτε τα σκουπίδια σε μικρότερα κομμάτια και ρίξτε τα ξανά στο νερό.
- Πάρτε νέο δείγμα και συζητήστε:
- «Φαίνεται καλύτερα ή χειρότερα; Πόσο εύκολο είναι να τα μαζέψουμε τώρα;»

ΠΡΩΤΟ ΔΕΙΓΜΑ

Πάρτε ένα δείγμα καθαρού νερού σε
διαφανές ποτήρι.

Συζητήστε τι παρατηρούν οι μαθητές:

«Το νερό είναι καθαρό, τα ζώα
μπορούν να ζήσουν, το φως περνάει
εύκολα.»

6 CLEAN WATER
AND SANITATION

ΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

Κόψτε τα υπολείμματα σε πολύ μικρά κομμάτια (λίγα χιλιοστά).

Ανακατέψτε το νερό και πάρτε το τελικό δείγμα

Παρατήρηση και συζήτηση:
«Μπορούμε να δούμε ακόμα τα πλαστικά; Πού πάνε αυτά τα μικρά κομμάτια; Μπορούν να μπουν στην τροφή μας;»

Αναστοχασμός και Συζήτηση

- Πώς νιώθουν οι μαθητές βλέποντας το νερό να αλλάζει;
- Ποιες λύσεις μπορούμε να προτείνουμε για να προλάβουμε τη ρύπανση;
- Πώς τα μικροπλαστικά μπορούν να φτάσουν από τη θάλασσα στο πιάτο μας;

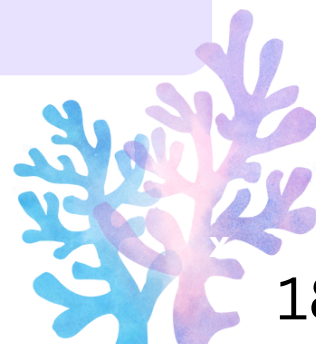

Αναστοχασμός

Πώς κινδυνεύει η θάλασσα
από τα πλαστικά;

Τι μπορώ να κάνω για να
βοηθήσω τη θάλασσα;

Τι έμαθα ;

Επέκταση – Δημιουργικές Δράσεις

Δημιουργία αφίσας ή κόμικ με θέμα «Η θάλασσα χωρίς πλαστικά».

Οργάνωση εκστρατείας ενημέρωσης στο σχολείο ή στην κοινότητα.

Κατασκευή έργου τέχνης από ανακυκλώσιμα υλικά.

Παρακολούθηση τοπικής δράσης καθαρισμού παραλίας (σε συνεργασία με δήμο ή ΜΚΟ).

Μέρη της Υδρόσφαιρας

Η Γη είναι ένα κλειστό σύστημα γεμάτο νερό

Αυτά είναι τεράστια σώματα πάγου στις πολικές περιοχές της Γης. Αποθηκεύουν τα 3/4 του γλυκού νερού της Γης.

Πάγοι

Αυτό είναι γλυκό νερό που αποθηκεύεται σε ρωγμές κάτω από την επιφάνεια της Γης. Εξάγεται και συχνά χρησιμοποιείται για πόση και άρδευση.

Αυτά είναι σώματα γλυκού νερού σε μια εσωτερική λεκάνη που είναι ακίνητα ή κινούνται αργά.

Λίμνες, ποτάμια

Αυτά είναι ρεύματα κινούμενου νερού, κυρίως γλυκού νερού.

Ρέματα

Αυτές είναι μεγάλες εκτάσεις αλμυρού νερού που καταλαμβάνουν περισσότερο από το 70% της Γης.

Θάλασσα

**Η Γη λέγεται μπλε
πλανήτης γιατί είναι
γεμάτη νερό!**

Το περισσότερο νερό που υπάρχει
στη Γη βρίσκεται στους ωκεανούς

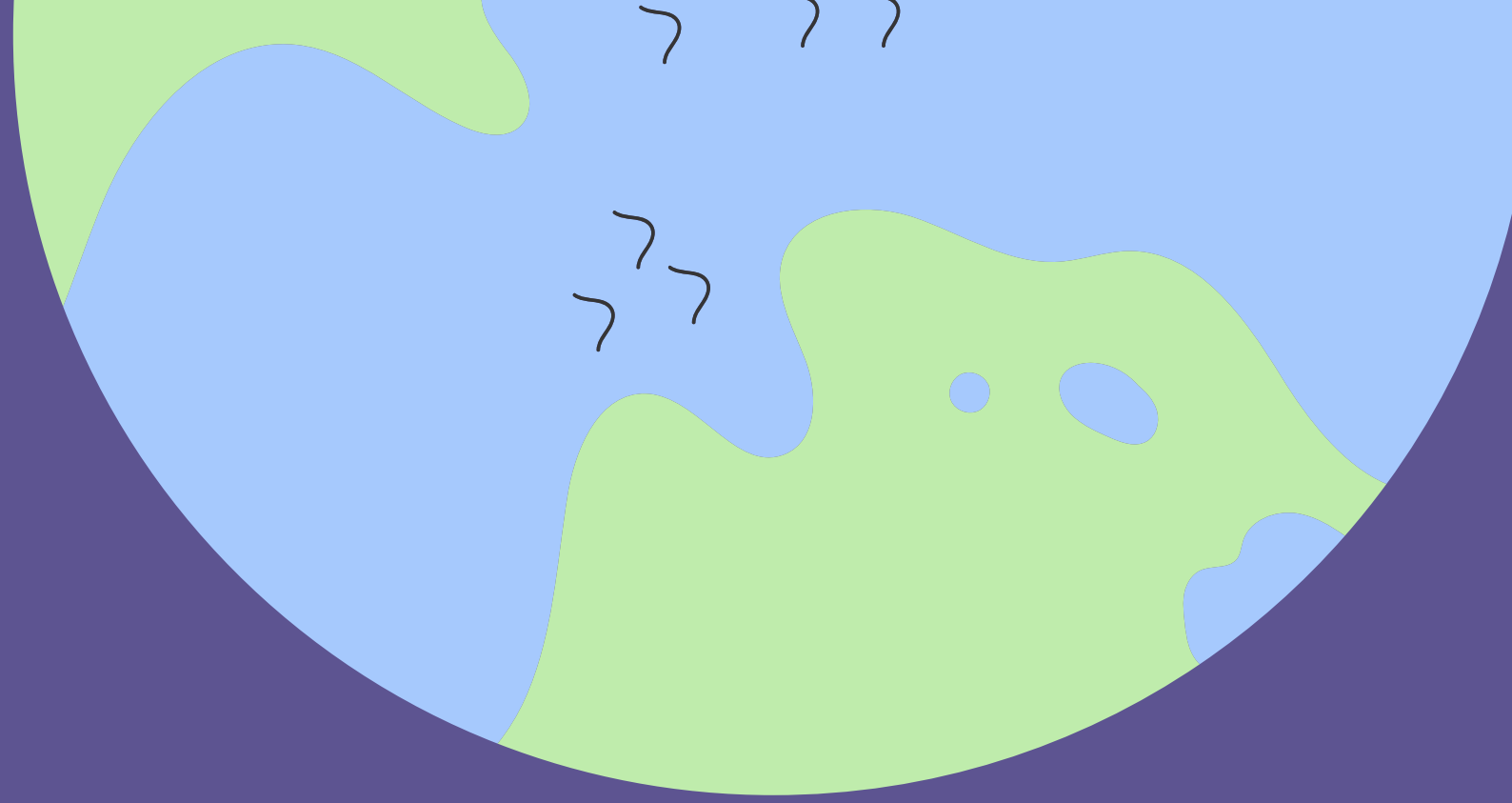

Υπάρχουν οργανισμοί που ζουν
στο βυθό

Εσύ έχεις δει ποτέ δελφίνι;

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Τώρα ξέρεις το θαλάσσιο οικοσύστημα
πολύ καλύτερα !

.....

Ένας πρακτικός οδηγός περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που ενισχύει τη βιωματική μάθηση και καλλιεργεί την οικολογική συνείδηση. Προσφέρει ιδέες, δραστηριότητες και εργαλεία που βοηθούν τα παιδιά να συνδεθούν με το φυσικό περιβάλλον και να αναπτύξουν υπεύθυνες στάσεις για ένα πιο βιώσιμο μέλλον.

